

Pokoj a dobro

Katolícky časopis farnosti Markušovce
Ročník 13 Číslo 2 Máj 2011

Nebojte sa...

Pápež Ján Pavol II. fascinoval ľudí na celom svete svojou neobyčajnou osobnosťou. Každý, kto mal to šťastie stretnúť sa s ním, pociťoval pôsobenie lásky, svätosti a blízkosti samotného Boha. Ján Pavol II. bol človekom modlitby, mystikom, a preto Ježiš Kristus mohol cez neho pôsobiť a sprítomňovať svoju lásku. Ľudia to intuitívne cítili, a preto sa aj počas pohrebnej svätej omše objavili nápisy a zvolania: „Santo subito!“ „Ihneď svätý!“ Ján Pavol II. plnil Božiu vôľu do konca, celý svoj život odvážne kráčal cestou viery v úplnom odovzdaní Kristovi skrze Máriu. V posledných rokoch, dňoch i hodinách svojho života sa veľmi dotýkal našich srdc a ukázal nám, ako žiť evanjelium utrpenia a dal nám aj lekciu umierania. Verejne trpel, vo svojom testamente napísal: „Z kríža sa nezostupuje, na kríži sa zomiera“ - aj to bolo dôvodom, že vydržal až do konca.

Bol to Ján Pavol II., ktorý ako prvý v dlhom rade pápežov navštívil evanje-

lický kostol, synagógu a mešitu. Usporiadal modlitbové stretnutia všetkých náboženstiev v Assisi, hovoril na pamätnom mieste holokaustu v jeruzalemskom - Yad Vashem, vložil modlitbu do Múra nárekov, ospravedlnil sa za hriechy Cirkvi počas celého jej trvania prostredníctvom veľkého „Mea culpa“ v jubilejnom roku 2000.

Zápas Cirkvi a jej reprezentanta v osobe pápeža mnohí prirovnávajú k boju s veternými mlynm. Veľa márnejšej námahy a výsledky v nedohľadne. Pri práci s ľuďmi a pre ľudí ich nemôžeme čakať okamžite. Výsledky sa prejavujú až po rokoch či desaťročiach. To podstatné sa predsa len odohráva v ľudskom srdci. Nie je to možné vidieť. Vidí to len Boh. Ani človek často nerozumie, čo sa to vlastne odohráva v jeho vlastnom srdci. A tak všetko zostáva zahalené tajomstvom, ktoré vyjde na povrch až za horizontom ľudských dejín...

Ján Pavol II. mal rád členov všetkých národov a národností bez

rozdielu. Spomeňme si na jeho zvláštny akt, keď pri príchode do cudzej krajiny na znak úcty pobozkal pôdu krajiny, ktorú navštívil. Aj k nám Slovákom mal vreľý vzťah. Pri každej príležitosti nám dával poznať svoju priazeň: počas audiencií, pri návštevách našej krajiny, pri návšteve Ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, alebo pri menovaniach za biskupov. Dokázal byť láskavo kritický, no najmä motivoval ľudí, aby uvažovali o smerovaní života a stávali sa lepšími. Najviac mu záležalo na rodine, mládeži, ľuďoch v núdzi, ale aj na vzdelávaní kňazov a laikov, na ich vzájomnej komunikácii a spolupráci. Povedal nám, že Slovensko má osobitnú úlohu v tomto regióne a v Európe pri hľadaní svojich historických koreňov a pri hľadaní nových ciest svojho rozvoja. Dielo pontifikátu Jána Pavla II. je také veľké, že si ho možno vysvetliť len jeho svätosťou – úplným oddaním sa Kristovi cez Máriu – Totus tuus.

Ondrej Švančara,
správca farnosti

S úctou spomínáme

Milujúca
rodina
čítaj str. 3

Pútnické miesta dáva Boh ...

M. Hodnická,
A. Lazorová
čítaj str. 6-7

Modlitba v živote Jána Pavla II.

čítaj str. 8

Milí čitatelia!

Po silných duchovných zážitkoch veľkonočného Trojdnia sme v nedeľu Božieho milosrdenstva intenzívne sledovali blahorečenie pápeža Jána Pavla II. Teraz prežívame veľkonočné obdobie, ktoré vyvrcholí sviatkom zoslania Ducha Svätého, nazývaného aj Turícami.

Celý ten čas je mimoriadny na možnosť získania Božích milostí. Akoby sme sa - obrazne povedané - práve nachádzali v púštnej oáze, ktorá ponúka občerstvenie pre telo i pre dušu. Stačí len načierať. K tomu potrebujeme čisté srdce získané sviatosťou zmiernenia, vytrvalosť, ktorú sme si vypestovali počas pôstneho obdobia a radosť, s akou sme oslávili Kristovo zmŕtvychvstanie.

Vytrvalosť v dobrom nás môže priviesť k svätosti. Podobnej tej, o ktorej sa hovorí v súvislosti s Veľkým pápežom. Neustále nabádal k tomu, aby sme sa nebáli. Lebo Boh je na našej strane. Ako aj možnosť vyprosiť si veľa dobrého cez Božiu Matku.

V súčasnom modernom demokratickom svete číha na človeka veľa nástrah. Očividných, ale aj šikovne zamaskovaných. Veriaci človek má však veľké šťastie v podobe nádeje, ktorú vyjadril už apoštol Peter: „Pane, a ku komu by sme išli? Ty máš slová večného života.“ **Nikto doteraz neponúkne lepšie a viac!**

Aj preto by malo byť veľkonočné zvolanie - „Aleluja, radujme sa“ - skutočné, radostné a trvalé a nemalo by skončiť spolu s veľkonočnou šibačkou.

Redakciu poteší, ak v tomto období sa aj náš časopis stane pre vás inšpiráciou v hľadaní dobra a vo vyprosovaní si milostí pre seba, pre blízkych, pre Slovensko a vlastne pre celú našu Zem.

Požehnaný čas praje

Monika Hodnická,
šéfredaktorka

zdravotnícke okienko

Očkovanie ako moderná prevencia

Očkovanie patrí v rámci starostlivosti o zdravie do oblasti prevencie, ktorej cieľom je predchádzať a zabrániť vzniku nepríjemných prenosných ochorení. Princíp očkovania spočíva v tom, že výrobca očkovacích látok pripraví vakcínu, ktorú tvorí oslabený alebo mŕtvy infekčný pôvodca schopný navodiť tvorbu ochranných protilátok voči danej infekčnej chorobe. Zväčša je nutné aj jedno či dve preočkovania, aby sa získala väčšia účinnosť základného očkovania a taktiež preočkovanie zvyčajne po desiatich či pätnástich rokoch od základného očkovania. Očkovanie takto samo o sebe nemusí vyvolať nijaké príznaky, ale môže spôsobiť aj ľahšiu formu ochorenia vírusového charakteru sprevádzanú horúčkou, slabosťou a únavou. V takomto prípade liečime len príznaky.

Očkovacie látky predstavujú dynamickú súčasť farmaceutického priemyslu, ktorý neustále rozširuje spektrum a zlepšuje kvalitu očkovacích látok. Očkovanie je významnou súčasťou preventívnej práce detského lekára. Väčšina základného očkovania prebieha v detskom veku, a to hlavne v novorodeneckom, dojčenskom a batolivom. Prvým očkovaním, s ktorým sa dieťa stretáva, je tuberkulóza. Očkuje sa zvyčajne päť dní po pôrode tzv. BCG vakcínou. Keďže vo vyspelých západoeurópskych krajinách sa už tuberkulóza prakticky nevyskytuje, ustúpilo sa už i od tohto očkovania. V Českej republike sa tuberkulóza neočkuje od minulého roku. V prípade, že rodička má pozitívny antigén pre infekčnú žltáčku typu B - takže je akútne chorá alebo nosička žltáčky typu B - novorodencovi po pôrode podáme protilátky proti hepatitíde B a neskôr ho i zaočkujeme. V detskom veku sa v očkovaní postupuje podľa očkovacieho kalendára. Ten sa postupne každoročne upravuje a modifikuje, takže jeho zmeny je potrebné starostlivo sledovať. Patrí to však do kompetencie detského lekára. Základné očkovanie je povinné zo zákona, plne hrazené zdravotnou poisťovňou. Očkovanie môže byť aj nepovinné, za takéto si však pacient musí priplatiť. Pre veľký

počet očkovacích látok v najmladších vekových skupinách je snahou farmaceutických firiem združovať očkovacie látky do jednej tzv. hexavakcíny, ktorá zaočkuje dieťa z jedného vpichu. Za takýto „nadstandard“ si však musí rodič na Slovensku priplatiť.

Očkovať sa môže iba zdravé dieťa (minimálne 2 - 3 týždne po prekonanej infekcii), ktoré neužíva lieky zasahujúce do obranyschopnosti tzv. imunosupresíva. V opačnom prípade sa očkuje len po konzultácii a doporčení očkovacieho centra.

Aj očkovacie látky podliehajú móde. Objavujú sa očkovacie látky proti stále novým a novým infekčným chorobám. Medzi povinné očkovania patrí tetanus, dávivý kašeľ, záškrt, mumps, pneumokok, osýpky, detská obrna, ružienka, infekčná žltáčka typu B. Očkovanie infekčných chorôb, ktoré nie sú život ohrozujúce a nehrozia epidémiou si rodič dieťaťa musí sám zaplatiť. Takto je možné nechať svoje dieťa očkovať aj proti chrípke, ovčím kiahňam, infekčnej žltáčke typu A, kliešťovej encefalitíde, meningokokom, rotavírusom, ľudskému papilomavírusu. V poslednej dobe sa stalo populárne očkovanie mládeže proti karcinómu krčka maternice, a to dokonca nielen u dievčat, ale i u chlapcov. Zatiaľ sa však chlapci očkujú len v susednej Českej republike. Očkovacia látka detskej obrny, kedysi očkovaná lyžičkou, sa dnes už prispôsobila a podáva sa taktiež v injekčnej forme spolu s ostatnými očkovaniami.

Vďaka očkovaniu, ktoré sa vo veľkom rozbehlo v 50. - 60. rokoch minulého storočia, niektoré infekčné choroby poznáme už len z učebníc. Nie je vzdialená doba, keď sa prenosné ochorenie vyhubí do takej miery, že očkovanie už nebude potrebné...

Záverom ešte jedna rada: ak sa chystáte vycestovať do exotickéj krajiny, poraďte sa, aké očkovanie je povinné pred vycestovaním do danej krajiny.

V dospelosti si treba strážiť i preočkovania proti niektorým infekčným chorobám, pretože je potrebné ich po 10 - 15 rokoch obnoviť.

Jana Virčíková, lekárka

S úctou spomíname...

„Ja som vzkriesenie a život – kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie, a nik neumrie naveky, kto žije a verí vo mňa.“

(Ján 11, 25,26)

Dňa 18. 3. 2011, v 90. roku života a 65. roku kňazstva, zaklopal na bránu večnosti Mons. Michal Klučár – katolícky kňaz, cirkevný publicista, milovaný syn, brat, príbuzný, spolužiak, priateľ, rodák z Markušoviec...

Životopisné údaje

Narodil sa 20. 5. 1921 v gazdovskej rodine Michala a Márie ako v poradí druhý z ôsmich detí. Harmonické rodinné prostredie, osobný príklad úprimnej modlitby a oddanosti Bohu zasiali v detskom srdci zrno pravej viery, ktoré pomaly klíčilo, aby jedného dňa vydalo bohatú úrodu.

Po štúdiu na Základnej škole v Markušovciach a Gymnáziu v Spišskej Novej Vsi ho Božie riadenie priviedlo do kňazského seminára v Spišskej

Kapitule, kde ho v roku 1946 vysvätil za kňaza spišský biskup Ján Vojtášák.

„Stal som sa jeho služobníkom z daru Božej milosti.“ (Ef 3, 7)

Pastoračná činnosť

Prvé kroky novokňaza viedli do Lipovskej Lúžnej, kde od r. 1946 pôsobil ako kaplán. V rokoch 1951-1955 bol správcom farnosti Lisková a od r. 1955 do r. 1964 správcom farnosti Záakmenné. V roku 1964 sa stal tajomníkom Biskupského úradu a zároveň farárom v Spišskej Kapitule, kde pôsobil do roku 2004. V rokoch 1972 – 1996 bol i riaditeľom Biskupského úradu. Pamätným bol r. 1992, v ktorom mu Svätý Otec Ján Pavol II. udelil titul kaplán Jeho Svätosti (monsignor). Od

r. 2004 bol na odpočinku v Dome charitas sv. J. Bosca v Spišskej Kapitule.

Očami blízkych

Náš ujo Miško – rodený narátor so zmyslom pre humor, šibalským úsmevom a očami, ktoré sa stále smiali. Miloval knihy a literatúru vôbec, čím rozvíjal svojho ducha aj neprehliadnutelný dar reči, spríjemňujúci nám, najmä v posledných rokoch, nejednu chvíľu. Obdivuhodná bola jeho vycibrená, ba priam slonia pamäť na mená, tváre, príbehy ľudí vstupujúcich do jeho života.

Vo svojich spomienkach sa často vracal do obdobia detstva a školských čias, kedy s láskou spomínal na svojich pracovných i prísnych, ale nadovšetko milujúcich rodičov, súrodencov, spolužiakov, kamarátov. Z jeho rozprávania vieme, že v škole dosahoval výborné výsledky, no predovšetkým bol veľkým figliarom, a tak nemohol chýbať pri žiadnom huncútstve. Aktívne sa v tomto období zapájal i do divadelnej činnosti a rád sa rozpomínal na inscenáciu F. Urbánka Strýdža spod hája, v ktorej s obľubou menil repliky, čo sa pani kantorovej (vedúcej súboru) nie vždy pozdávalo.

Seminárne roky považoval za najkrajšie roky svojho života. V tomto období si vytvoril priateľstvá na celý život a umocnil svoj vzťah k Bohu, v ktorom nachádzal naplnenie a ktorému chcel v bázni slúžiť.

Počas kňazského pôsobenia sa stal pevnou oporou pre svojich veriacich, pilierom viery, svedkom radostných udalostí i mediátorom rôznych rodinných drám. Úlohu duchovného otca si plnil svedomito a vždy pomáhal núdzným, či už slovom, darom alebo dobrou radou.

Summa summarum – bol výraznou osobnosťou s obrovským rozhľadom, človek plný optimizmu, viery, pokory, všeobjímajúcej lásky, ktorý svojím životným svedectvom vryl hlbokú brázdou do našich srdc a my budeme naňho vždy s úctou i láskou spomínať.

Milujúca rodina

O najväčšom kresťanskom sviatku

Velká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista.

Vysvetlenie pôvodu názvu „velká“ je potrebné hľadať v časoch židovského otroctva v starovekom Egypte. Faraón nebol ochotný prepustiť svojich izraelských otrokov, a preto Boh trestal krajinu desiatimi ranami. Až po poslednej z nich, keď zomreli všetky prvorodené egyptské deti, faraón prepustil zotročený ľud. Židov, ktorí pomazali veraje svojich dverí krvou baránka sa táto pohroma netýkala a anjel smrti ich obišiel. Baránok je preto symbolom Ježiša Krista, ktorého krv nás všetkých zachránila od večného zatratenia.

Ako sa ďalej v Biblii uvádza, po vyslobodení z Egypta Boh previedol ľud na čele s Mojžišom cez Červené more, ktoré rozdelil a vysušil. Práve tu niektorí hľadajú pôvod tradičného židovského názvu pre Velkú noc: *pésach* – prechod. Iní slovo *pésach* vysvetľujú ako obídanie, vyhnutie sa a vzťahujú ho na anjela smrti, ktorý obchádzal domy potreté krvou. Obídanie aj prechod predstavujú veľké Božie skutky, ktoré urobil Boh počas jednej noci pre svoj ľud, a preto každoročnú spomienku na tento deň Izraeliti nazvali Velkou nocou.

Velká noc podľa rímskokatolíckej tradície začína vigíliou Nedele Vzkriesenia – ktorá završuje Velkonočné triduum – Zelený štvrtok, Veľký piatok a Bielu sobotu. Týmto dňom sa končí celý 40-dňový pôst. Fialovú farbu nahrádza v kostoloch slávnostná biela, znova zvonja zvony, hrá organ a spieva sa slávnostné Aleluja.

Na Velkonočnú nedeľu si kresťania pripomínajú Pánovo zmŕtvychvstanie – najväčší Kristov zázrak a základnú pravdu kresťanskej viery. Je to víťazné završenie Kristovho vykupiteľského diela. Jeho duša sa opäť spojila s osláveným telom, na ktorom síce ostali rany ukrižovania, ale ináč nepodliehalo obmedzeniam času a priestoru.

Velkonočný pondelok je ďalším dňom spomienky na Kristovo zmŕt-

vychvstanie. Tento deň sa zvykne nazývať aj „Pondelkom baránka“, na pamiatku toho, čo sa udialo prvý deň po sobote. Vtedy totiž anjel dodával odvahu ženám, ktoré v nedeľu na úsvite pribehli k Ježišovmu hrobu a boli vydesené a znepokojené, keď ho našli prázdny. „Neľakajte sa!“ povedal im anjel. „Vstal z mŕtvych, niet ho tu“ a dodal: „Ale choďte a povedzte to jeho učeníkom.“ (Mk 16,6) Posledný sviatočný deň Velkej noci je známy aj šibačkou a oblievaním dievčat vodou.

Keďže sviatok zmŕtvychvstania Ježiša Krista je najväčším kresťanským sviatkom, slávi sa celú oktávu – čiže 8 dní, t. j. prvý týždeň bezprostredne po Velkej noci, až do nasledujúcej nedele – Nedele Božieho milosrdenstva (tento rok pripadá na 1. mája), ktorá sa v minulosti nazývala aj Biela nedeľa. Cisár Theozodius Veľký (379 – 385) vyhlásil celotýždenné svätenie veľkonočných sviatkov, aby novopokrstenci, ktorí počas tejto oktávy nosili biele krstné rúcho mohli dostávať ďalšie ponaučenia z kresťanskej viery. Toto biele rúcho sa slávnostne odkladalo v posledný deň oktávy – na Bielu nedeľu.

Týždeň trvajúce svätenie Velkej

noci sa postupne skracovalo na tri (neskoršie na dva) dni a od roku 1951 už ani Velkonočný pondelok nie je prikázaným sviatkom.

Štyridsiaty deň po Velkej noci slávime sviatok Nanebovstúpenia Pána, ktorý pripomína Ježišov výstup zo zeme do Neba a jeho oslávenie u Otca.

Velkonočné obdobie trvá 50 dní, až do Turíc – sviatku zoslania Ducha Svätého. Zoslanie Ducha Svätého je pre kresťanov druhým najväčším sviatkom. Ducha Svätého zoslal Ježiš Kristus apoštolom 10 dní po nanebovstúpení, aby prostredníctvom Neho viedol svoju Cirkev. Podľa Biblie v tento deň sv. Peter pokrstil 3000 ľudí a vznikla Cirkev. Sviatok zoslania Ducha Svätého pripadá vždy na nedeľu, tento rok sa slávi 12. júna.

Celé Velkonočné obdobie je obdobie veľkonočnej slávnosti. Slávi sa v radosi a plesaní ako jeden sviatočný deň – ako jedna „Velká nedeľa“. Predovšetkým v týchto dňoch sa spieva radostné Aleluja a v kostoloch horí veľkonočná svieca – paškál, ktorý symbolizuje zmŕtvychvstalého Krista.

Marek Ondra,
kaplán

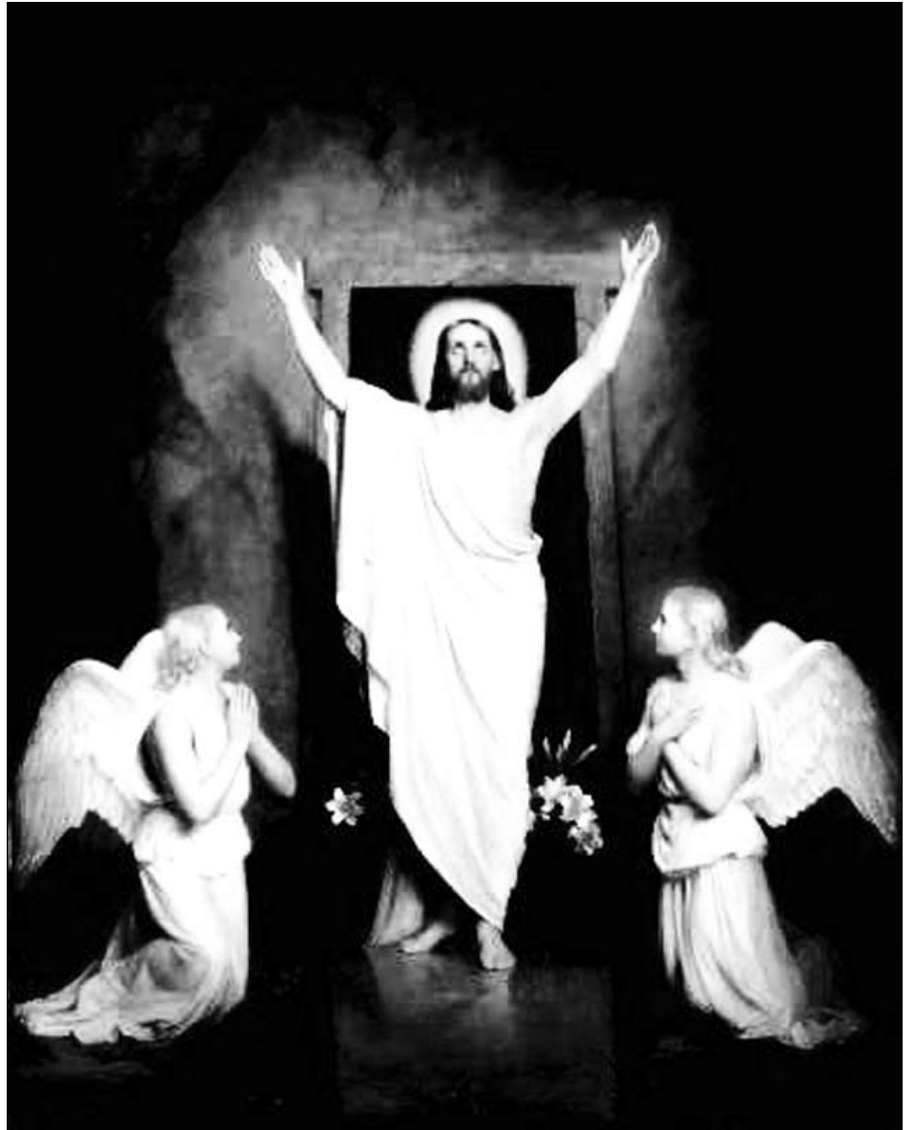
Velká noc – nádej večného života

Pribúdajúca intenzita slnečného žiarenia i dĺžka denného svitu sú neklamným znamením prichádzajúcej jari. Jar bola oddávna obdobím nádeje, príslubu niečoho nového, rodiaceho sa. Kým Vianoce majú pevné miesto v kalendári, Velká noc patrí k pohyblivým sviatkom. Slávi sa vždy v prvú nedeľu po jarnom splne a pre kresťanov znamená nádej večného života.

Velkonočné sviatky začínajú Kvetnou nedeľou, ktorá je spomienkou na triumfálny vstup Ježiša Krista do Jeruzalema. Lud ho jasavo víta palmami a rúchami mu steli cestu. Palmové listy symbolizujú Kristovo víťazstvo nad hriechom a smrťou. U nás ich nahradili bahniatka – rozkvitnuté ratolesti vrby či rakyty.

V Zelený štvrtok si pripomínáme ustanovenie Eucharistie a sviatosti kňazstva. Vo večeradle nás Boží Syn učí pokore. On, majster a učiteľ, umýva nohy svojim učeníkom. Preto aj kňaz v tento deň začína obrady umývaním nôh. Baránkom, obetovaným za spásu sveta, je sám Ježiš Kristus. „Toto je moje telo, toto je moja krv...“ Tieto slová vo svätej omši dennodenne na celom svete sprítomňujú Kristovu obeť. Kristus ako baránok vychádza zo židovskej tradície. Židia baránka používali ako obetné zviera a jedli ho na sviatok Paschy na pamiatku svojho vyslobodenia z Egypta.

Velký piatok je dňom Pánovho umučenia a náš pohľad upriamuje na najnespravodlivejší súdny proces v dejinách ľudstva. Je to deň prísneho pôstu a odriekania na znak úcty i vďačnosti za poníženie a utrpenie, ktoré si nevieme dobre predstaviť. Vo Velký piatok sa nikde nekoná svätá omša, lebo ju obrazne koná sám Ježiš krvavým spôsobom. Aj kňaz vyjadruje svoju úctu tým, že na začiatku obradov si pred oltárom lahne na zem dole tvárou. Novodobou tradíciou vo Velký piatok je pobožnosť krížovej cesty mimo kostola. V Ríme sa koná za účasti

Svätého Otca v Koloseu, v Jeruzaleme po autenticknej Via Dolorose, inak preplnenej stánkami hlučného arabského trhu. Je ťažké ho nevnímať a úzkou uličkou v hlbokoj pokore kráčať po stopách Pána Ježiša až na Golgotu. Rovnako aj v živote je dôležité odolávať nástrahám a zvodom dnešného sveta, zveriť svoj život do Božích rúk a kráčať za Kristom so svojím krížom, trápením, utrpením.

Biela sobota je poznamenaná tichom Božieho hrobu, predzvestou zmŕtvychvstania. Obrady začínajú svätením ohňa, od ktorého sa zapáľuje velkonočná svieca – paškál. Svetlo je chápané ako znamenie života, víťazstva nad smrťou. Vel-

konočná nedeľa je najväčším kresťanským sviatkom. Zmŕtvychvstalý Kristus ponúka všetkým ľuďom obrovskú nádej večného života.

Neodmysliteľným symbolom Velkej noci je vajce. Obsahuje zárodok života, ktorý znamená plodnosť. V kresťanstve je aj symbolom zatvoreného hrobu. Velkonočný pondelok sa spája so šibaním a polievaním dievčat a žien. Predstavuje odovzdávanie sily, zdravia a sviežosti prostredníctvom mladého prútika či vody. Je aj symbolickým rozháňaním žien, ktoré rýchlo šírili úžasnú správu: „Hrob je prázdny! Kristus vstal z mŕtvych! Aleluja! Aleluja! Aleluja!“

Monika Hamráková

Pútnické miesta dáva Boh slobodne

Zdieľanie pútnikov markušovskej farnosti so zážitkami zo Svätej Zeme

Tohtoročné veľkonočné obdobie je v našej farnosti sprevádzané mimoriadnymi milosťami. Na začiatku pôstneho obdobia putovali farníci z Markušoviec, Lieskovian, Tepličky a Pod Tepličky priamo do kolísky našich náboženských dejín – do Svätej Zeme. Duchovne obohatení sa chcú podeliť so svojou novou skúsenosťou.

Je skoré utorkové ráno 8. marca 2011 a skupinka ľudí, ktorým sa práve začína plniť ich životný sen, vyráza autobusom do Bratislavy, aby z tamojšieho letiska odleteli na celých šesť dní spoznávať niektoré časti terajšieho štátu Izrael. K tým „naším“ sa cestou pridá dvadsaťjeden ľudí z oravskej Rabče, a takto spoločne vytvoria na celý týždeň spoločenstvo, ktoré ešte veľmi netuší, čo všetko tam na nich počas tých pár dní čaká. Pretože všetci naši farníci tam putujú prvýkrát, budú zážitky o to intenzívnejšie. Sprevádza ich, o skúsenosť bohatsší, náš pán farár Ondrej Švančara. Preňho je to druhá púť. Tú prvú zakúšil pred šiestimi rokmi a takpovediac nečakane, keď sa musel zbalil z večera do rána, aby spolupútnikom slúžil sväté omše a duchovne ich sprevádzal. Teraz tam odchádza s jasnejšou predstavou.

Splniť si svoj sen

„Ešte za čias totality sa ma pýtali kolegyne v práci na môj nesplnený sen. Bez váhania som im odpovedala, že je ním cesta do Ríma, stretnutie so Svätým Otcom a potom už môžem aj umrieť“, spomína si s vďakou na tvári pani Mária Klučárová a pokračuje: „Po revolúcii sa mi tento sen splnil a ja som vedela, že môžem začať snívať ďalší – raz sa dostať do Svätej Zeme“. U pani Kataríny Varšovej sa tento sen formoval už od detstva. Nadšenie pre duchovno v nej vzbudila babička, ktorá mala doma starú Bibliu a z nej čítala svojim vnúčatám, modlila sa s nimi, ukazovala im obrázky krížovej cesty a malá Katka si už vtedy detským spôsobom kládla otázky, kde sa asi tieto miesta nachádzajú. Túžba po Svätej Zemi sa podľa predstáv z kníh a fotografií dlho formovala aj u pani Marty Bušovskej. Je veľmi vďačná za jej

splnenie a priala by si Svätú Zem navštíviť ešte raz, no s celou rodinou, aby sa prehĺbilo spoločné duchovné prežívanie viery. „Dúfam, že sa to raz podarí. A potom ešte do Lúrd“, dodáva na záver svojich vyslovených prianí. Pani Schloserová „poznala“ púť z rozprávania svojej mamy. S nadšením vysvetľuje: „Myslela som, že ja sa na tie miesta nedostanem, a preto som mala už pri prilete na letisko v Tel Avive zimomriavky. Návšteva Svätej Zeme mi dodala novú chuť prehlbovať svoju vieru. Urobila som veľmi veľa fotografií, natočila krátke videá a pri ich prezeraní sa v myšlienkach opäť vraciam na známe miesta. Získali sme tam množstvo informácií. Postupne ich v sebe spracovávam. Najintenzívnejšie si všetko pripomínam na svätých omšiach. Je to už iný duchovný zážitok.“

V súvislosti s kňazom sa človek príliš nečuduje, že putuje do Svätej Zeme. No napriek tomu nemá každý kňaz to šťastie. Prvým malým impulzom pre pána farára Švančaru bol ešte v seminári darovaný kalendárik, na ktorom boli zobrazené známe pútnické miesta ako Boží hrob, Olivová hora,... „Ktovie, či sa tam niekedy dostanem?“, pýtal sa vtedy sám seba mladý bohoslovec. Po svojej druhej skúsenosti hodnotí púť nasledovne: „Prvýkrát som veľmi fotil, slúžil som sväté omše, bolo tam s nami veľa ľudí... Teraz som mal viac času na osobnú modlitbu, na meditácie, na rozhovor s Bohom. No napriek tomu bol aj prvý – aj druhýkrát zážitok rovnako intenzívny. Teraz som tam však bol po dlhšej skúsenosti kňaza s Ježišom a zároveň ako správca farnosti, ktorý má zverených veriacich – tých, ktorí tam boli so mnou, ale aj tých, ktorí ostali doma a ktorí sa za nás modlili. Uvedomil som si to iné bremeno, inú zodpovednosť. Najviac som to pocítil pri Genezaretskom jazere, kde Ježiš vyslovil otázku: Peter, miluješ ma? Ako kňaza sa ma to veľmi dotklo – uvedomenie si, čo bolo na moje plecica „naložené“ pri prijímaní sviatosti kňazstva. A dôležitosť vytrvať vo vernosti. Tu zarezonovala vo mne modlitba, ktorá bola nado mnou vyslovená pri mojej vysviacke: Prijmi obetné dary svätého ľudu a obetuj ich Bohu. Uvedom si, čo

budeš konať: pripodobni sa tomu, čo budeš držať v rukách a naplň svoj život tajomstvom Pánovho kríža.“

Príprava na púť

Ľudia, ktorí často cestujú za poznávaním, vám pred vycestovaním do inej krajiny ihneď dajú radu – všetko si treba naštudovať, prečítať, ísť tam veľmi dobre informovaný. Či sa to týka aj púte do Svätej Zeme? To nie je také jednoznačné. Pán farár Švančara sa nad tým zamyslí a povie: „Podľa mňa tam netreba ísť pripravený ako na nejaké sympóziu, príliš „preinformovaný“, s množstvom načítaných kníh. Lebo tá podstata je tam pre človeka prichystaná. Ježiš tam na človeka čaká. On je čakajúci, klope na dvere a čaká. Kľučka je však na našej strane, my musíme otvoriť. Keď tam ide človek so „svojím programom“, tak sa aj vráti so „svojím programom“, nebude slobodný a otvorený pre myšlienky, ktoré tam samé prídu – tak, ako je to napríklad pri vyloženej Sviatosti Oltárnej. Ani tam predsa hneď neotvárame knižku, ale najprv svoje srdce.“ Podobný názor vysloví aj pani Klučárová: „Pred návštevou Izraela som viackrát navštívila mnohé slovenské pútnické miesta. To bola moja príprava na Svätú Zem. Nešla som tam so žiadnou konkrétnou predstavou. Chcela som tam jednoducho byť.“ „Keď som sa už rozhodla, že pôjdem putovať, akosi pozornejšie som počúvala čítania v kostole“, hodnotí svoju prípravu pani Varšová. To, že prípravou na púť môže byť aj zmena formy modlitby, potvrdila pani Bušovská: „Mala som šťastie, že krátko pred odletom som sa zúčastnila jedného stretnutia, ktoré bolo pre mňa určitým duchovným cvičením. A tam som sa naučila modliť sa vlastnými slovami. Zážitok z takejto modlitby vo Svätej Zemi bol pre mňa veľmi silný.“

Najsilnejšie zážitky

Hovorí o tom, čo človeka pri návšteve Svätej Zeme najviac oslovilo, čo sa ho bytostne dotklo, je dosť krehká téma. Tie najsilnejšie zážitky si pútnik uchováva pre seba vo svojom srdci, pre svoj život. Nevie, alebo dokonca ani nedokáže o nich rozprávať, dokáže to len precítiť.

„To treba jednoducho zažiť“, tvrdia svorne všetci pútnici. Predsa však sa niektorí podelili o svoje silné dojmy. „Najlepšie som sa cítila v dome sv. Marty“, opisuje s úsmevom na tvári pani Bušovská. Akosi prirodzene je jej blízka patrónka jej krstného mena. Pani Klučárová si spomenie na Nazaret: „Miesta, ktorými prechádzala Panna Mária, na mňa zapôsobili veľmi silno.“ O svojich mimoriadnych zážitkoch sa rozrozprávala aj pani Kalafutová: „Do Svätej Zeme sme prišli v utorok večer a hneď v stredu sme mohli mimoriadne prežívať Popolcovú stredu v Jeruzaleme pri Božom hrobe, na Kalvárii, na Golgote, kde sme slávilí aj svätú omšu a dostali na čelo popolec. Keďže púť sa uskutočnila v prvých pôstnych dňoch, očakávala som hlbšie prežitie krížovej cesty. Tu nás však prekvapili arabské obchody, ktoré sú na krížovej ceste husto frekventované. Neprijemný pocit z obchodov však prevýšili kostoly, ktoré sú vybudované pri každom zastavení. Veľmi na mňa zapôsobili najstaršie mesto sveta Jericho, kde prešli Izraeliti cez more do zaslúbenej zeme. Lanovkou sme prešli ponad púšť do Masady, zrúcaniny mesta, ktoré vybudoval Herodes ešte roky pred Kristom. Je úžasné hľadiť a zamýšľať sa nad múdrosťou starých civilizácií. Teplo v srdci mi vyvolal zážitok, keď sme si mohli v rodnej reči prečítať modlitbu Otče náš v kostole Pater Noster. Odtiaľ je aj najkrajší výhľad na Jeruzalem. Zaujali ma aj výjavy ôsmich blahoslavenstiev na oknách kostola na Hore Blahoslavenstiev.“ O svojom naj mieste so zániením hovorí aj pán farár: „Najviac ma oslovila Bazilika národov, Bazilika agónie Krista v blízkosti Olivovej hory. Pripomenula mi hraničné situácie v živote človeka, v ktorých sa treba rozhodovať. Volba je totiž v živote najdôležitejšia. Človek je postavený dennodenne pred rozličné voľby, niekedy sa musí dokonca rozhodovať veľmi rýchlo. Okrem toho na mňa veľmi zapôsobili miesta, kde bol udelený Petrov primát. Na tomto mieste sú zobrazení aj spiaci apoštoli. Tam som si viac uvedomil, aké nebezpečné je podobne „zaspať“ vo vlastnom živote. A človek to robí často. A tak, ako sa Ježiš zakaždým vracal k spiacim apoštolom, prichádza zakaždým aj k nám, keď „zaspávame“ v našich životoch“, uvádza takúto paralelu náš duchovný otec.

Iste, zážitkov je oveľa viac, ako je priestoru na tejto stránke. Viac sa ich

Touto cestou sa chceme poďakovať nášmu duchovnému otcovi Ondrejovi Švančarovi za zorganizovanie púte do Svätej Zeme. Zároveň sa chceme poďakovať aj duchovnému otcovi PaedDr. Michalovi Pitoniakovi, ktorý bol naším sprievodcom, za jeho vynikajúci výklad a odovzdanie bohatých vedomostí a poznania. Nech ich oboch Pán obdarí pozhnaním a pevným zdravím.

-pútnici z Tepličky-

v písomnej podobe vmestilo do špeciálneho zošitka, ktorý pútnici dostali hneď na začiatku púte, aby si doň každý večer zapisovali udalosti uplynulého dňa. Spolu s fotkami, osobnými postrehmi či citátmi z Biblie si takto vytvorili cennú pamiatku. A možno sa s ňou radi podelia aj s ostatnými, s tými, ktorí ostali počas púte doma.

Po skončení púte

„Púť do Svätej Zeme poznačí každého, aj následné vnímanie svätej omše, počúvanie alebo čítanie Svätého Písma je už iné“, zhodnú sa na tom všetci. „Po určitej dobe by som sa tam ešte vrátila, teraz potrebujem to zažiť v sebe spracovať. A rozhodne zintenzívniť návštevy slovenských pútnických miest“, dodáva s presvedčením pani Klučárová. „Tohtoročnú Veľkú noc som prežívala už inak, bohatšia o novú osobnú skúsenosť. Svätá Zem je otvorená pre všetkých“, pripája svoj názor pani Bušovská. Pán farár Švančara si myslí, že: „... ak niekto zatúži putovať znova, malo by to byť po určitom období, s odstupom času, keď opäť niečo prežije. Sú však miesta, ktoré majú pre nás veľký význam a nechceme ich vynechať, ale naopak, pravidelne navštevovať, ako napríklad púť na Mariánsku horu v Levoči. Pútnické miesta dáva Boh slobodne.“

„Navštíviť Svätú Zem odporúčam všetkým, ktorí túžia vidieť a zažiť... aj

mladým“, hovorí s nadšením pani Varšová. Z iného pohľadu sa na púť pozerá pani Klučárová: „Návštevu odporúčam vnútorne zrelším ľuďom. A hlavne mužom – tí prežívajú svoju vieru viac cez fakty, logiku. Ženy vnímajú život skôr pocitovo, muži rozumovo. A myslím si, že cez prijímanie historických faktov, cez premýšľanie o nich na daných miestach, sa môže viera u mužov prehĺbiť.“

Podakovanie

Celé spoločenstvo pútnikov ďakuje predovšetkým Bohu za milosť navštíviť posvätné miesta a obom duchovným otcom: Michalovi Pitoniakovi, ktorý je ako kňaz Spišskej diecézy poverený dekrétom na službu sprevádzania pútnikov po Svätej Zemi. Ako spomínajú pútnici: „Náš sprievodca sa nám venoval telom i dušou, sprostredkoval nám veľmi veľa vzácnych informácií. Bol nielen duchovným sprievodcom, ale podával aj skvelý fundovaný výklad – historický, odborný, teologický, faktický.“ A tiež ďakujú Ondrejovi Švančarovi, miestnemu farárovi za zorganizovanie púte, sprievodné modlitby a za duchovné sprevádzanie od začiatku až po šťastný návrat domov. „Ďakujeme všetkým, ktorí sa za nás modlili vo farnosti a ubezpečujeme ich, že aj my sme ich zahrnuli do našich modlitieb“, odkazuje pani Bušovská.

*Spracovali: Monika Hodnická
Adriana Lazorová*

Modlitba v živote Jána Pavla II.

Modlitba je dýchaním duchovného života. Ako kvet potrebuje vodu a svetlo, tak aj duchovný život potrebuje modlitbu. Nielen modlitbu prosby, kedy Bohu odovzdávame svoje problémy, či modlitbu vďaky, príhovoru za iných, ale aj tú, kedy jednoducho sme s Bohom, bez ohľadu na to, čo nám hovoria naše city.

Na ceste modlitby stále potrebujeme povzbudenie. Jedno z nich je aj svedectvo muža modlitby – blahoslaveného Jána Pavla II. Zdrojom jeho síl, nadšenia, slov a celej jeho pastierskej služby či už ako kňaza, biskupa a pápeža zvlášť bola modlitba, ktorej venoval výraznú pozornosť a ku ktorej sám iných povzbudzoval.

Odpoveď na otázku ako a za koho, za čo sa modlí pápež nájdeme v knihe *Prekročiť prah nádeje*, kde Ján Pavol II. hovorí: „To by sa bolo treba opýtať Ducha Svätého! Pápež sa modlí tak, ako mu Duch Svätý dovolí modliť sa. Myslím si, že by sa mal modliť tak, aby hlbším poznaním tajomstva zjaveného v Kristovi mohol vždy lepšie plniť svoje poslanie. A Duch Svätý ho v tom určite vedie. Len treba, aby človek nekládol prekážky.“ Ján Pavol II. vyplňal vnútorný priestor modlitby radosťou a nádejou, žalosťami a úzkosťami všetkých ľudí.

Evanjelium je predovšetkým radosťou stvorenia. Boh, ktorý po stvorení videl, že to, čo stvoril, je dobré, je prameňom radosti pre všetky stvorenia a v najvyššom stupni pre človeka. Evanjelium je veľkou radosťou zo spásy človeka. Stvoriteľ človeka je zároveň aj jeho Vykupiteľom. Motívom našej radosti je teda to, že máme silu na premáhanie zla a na prijatie božského synovstva, čo tvorí podstatu dobrej zvesti. Túto silu Boh dáva človeku v Kristovi. „Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil.“ (Jn 3,17)

Pápež, ktorý je Kristovým svedkom a služobníkom dobrej zvesti,

je práve preto mužom radosti a človekom nádeje, človekom tohto podstatného potvrdenia hodnoty existencie, hodnoty stvoreného sveta a nádeje v budúci život. Samozrejme, nejde tu o nejakú naivnú radosť ani o márnú nádej. Radosť z víťazstva nad zlom nezahmlieva schopnosť realisticky si uvedomovať existenciu zla vo svete a v každom človeku. Evanjelium nás učí nazývať dobro dobrom a zlo zlom, ale takisto nás učí dobrom premáhať zlo. (Rim 12,21)

Pápež tak ako každý kresťan musí mať mimoriadnu schopnosť jasne si uvedomovať nebezpečenstvá ohrozujúce život človeka vo svete, jeho budúcnosť v čase, ako aj jeho budúcnosť večnú, eschatologickú. Uvedomovanie si týchto nebezpečenstiev však nie je príčinou pesimizmu, ale pohýna do boja za víťazstvo dobra v každom rozmere. A práve z tohto boja o víťazstvo dobra v človeku a vo svete sa rodí potreba modlitby.

Pápežova modlitba má však aj svoj osobitý rozmer. Starosť o celú Cirkev núti pápeža, aby každý deň v modlitbách, myšlienkami a srdcom putoval po celom svete. Črtá sa tu akýsi zemepis pápežovej modlitby. Je to zemepis spoločenstiev, cirkví, spoločností, ako aj problémov, ktoré sužujú svet. V tomto zmysle je teda pápež povolaný k univerzálnej modlitbe, v ktorej predkladá Bohu všetky radosti, nádeje a zároveň žiaľ a starosti, ktoré má Cirkev spoločne s celým súčasným ľudstvom.

Rok dvetisíc predstavil určitú výzvu. Je potrebné vidieť to ohromné množstvo dobra, ktoré vzišlo z

tajomstva vtelenia Slova, ale zároveň nemožno prehliadať tajomstvo hriechu, ktoré sa neustále rozširuje. Svätý Pavol píše, že „tam, kde sa rozmnožil hriech, tam sa ešte väčšmi rozhojnila milosť.“ (Rim 5,20) Táto hlboká pravda nepretržite obnovuje výzvu k modlitbe. Ukazuje, že je veľmi potrebná pre svet a pre Cirkev, pretože je najjednoduchším spôsobom sprítomnenia Boha vo svete. Boh zveril ľuďom ich vlastnú spásu, zveril im Cirkev a v Cirkvi celé Kristovo spasiteľné dielo. Každému zveril jednotlivcov i všetkých ľudí ako celok. Každému zveril všetkých a všetkým každého. Toto vedomie musí ustavične nachádzať odozvu v modlitbe Cirkvi a osobitne v modlitbe pápeža. Kristus hovoril apoštolom: „...dúfajte, ja som premohol svet!“ (Jn 16,33) Ale takisto sa aj opýtal: „Nájde Syn človeka vieru na zemi, keď príde?“ (Lk 18,8) Z toho vychádza misionársky rozmer modlitby Cirkvi a pápeža.

Cirkev sa modlí, aby sa vša-

de konalo dielo spásy skrze Krista. Modlí sa, aby ona sama mohla žiť neustále oddaná poslaniu, ktoré dostala od Boha. Cirkev i pápež sa teda modlia za osoby, ktorým má byť takéto poslanie mimoriadne zverené, modlia sa za povolania, a to nielen kňazské a reholné, ale aj za mnohé povolania k svätosti spomedzi Božieho ľudu, z radov laikov.

Taktiež sa modlí za trpiacich. Utrpenie je vskutku stále veľkou skúškou nielen fyzických síl, ale aj síl duchovných. Pavlovská pravda o dopĺňaní Kristovho utrpenia (Kol 1,24) je súčasťou evanjelia. V nej je obsiahnutá radosť a nádej, ktoré sú pre evanjelium podstatné, človek však nemôže prekročiť prah takejto pravdy, ak ho nepritiahne Duch Svätý. Modlitba za trpiacich a s trpiacimi je teda zvláštnou časťou tohto veľkého výkriku, ktorý Cirkev a pápež vydávajú spolu s Kristom. Je to výkrik za víťazstvo dobra aj prostredníctvom zla, utrpenia, aj skrze každú krivdu a ľudskú nespravodlivosť.

Nakoniec sa Cirkev modlí za zosnulých a táto modlitba hovorí veľa o realite samotnej Cirkvi. Hovorí, že Cirkev zotrúva v nádeji na večný život. V tejto modlitbe sám Kristus vydáva svedectvo o živote a nesmrteľnosti, ku ktorej Boh povoláva každého človeka.

Modlitba je hľadaním Boha, ale je aj zjavením Boha. Cez ňu sa Boh zjavuje ako Stvoriteľ a Otec, ako Vykupiteľ a Spasiteľ, ako Duch, ktorý „skúma všetko, aj Božie hlbiny“ a predovšetkým „tajnosti srdca“. Skrze modlitbu sa Boh zjavuje predovšetkým ako Milosrdenstvo čiže Láska, ktorá ide v ústrety trpiacemu človeku, Láska, ktorá podporuje, dvíha a vyzýva k dôvere. Víťazstvo dobra vo svete je spojené s touto pravdou. Človek, ktorý sa modlí, vyznáva túto pravdu a v istom zmysle sprítomňuje Boha, ktorý je milosrdnou Laskou uprostred sveta.

*Ondrej Švančara
spracované podľa knihy
Prekročiť prah nádeje*

farský informátor

Mons. Michal Klučár

V piatok 18. marca 2011, zaopatrený sviatosťami, odovzdal Stvoriteľovi svoju dušu, náš brat, kňaz Michal Klučár, v 90. roku života a 65. roku kňazstva. Zádušná svätá omša bola v utorok 22. marca 2011 o 10.00 h. v Katedrále sv. Martina v Spišskej Kapitule. Pohrebná svätá omša, ktorú celebroidal Mons. prof. ThDr. František Tondra, bola 22. marca 2011 o 15.00 h. v jeho rodisku – Markušovciach. Odpočinutie večné daj mu Pane.

Členka PR diecély

Dňa 24. marca 2011 v Spišskej Novej Vsi bola naša farička, členka farskej pastoračnej rady v Markušovciach, Ing. Marta Bušovská zvolená do pastoračnej rady Spišskej diecély. Srdečne jej blahozeláme.

rodičia, na slovíčko ...

Autorita vs. autonómia

Vzdor, hádky, boj s dieťaťom o výhru – obdobie vzdoru, ktoré deti prežívajú viackrát za život. Prvé v období dvoch rokov a druhé v puberte. Dvojročné dieťa je schopné hodiť sa o zem, plakať, revať, len aby dosiahlo svoje. Nie, nechcem písať o tom, aby sme deťom v takom prípade ustúpili, lebo väčšinou to, čo od nich vyžadujeme, je pre ich dobro. Ide len o malú zmenu v našom správaní. Nechať dieťa vyjadriť svoje myšlienky a uznať, že je podráždené, lebo sa mu niečo zdá nespravodlivé. Mali by sme mu dať pocit istoty, že môže slobodne prejsť svoj názor a my – rodičia – ho vypočujeme. Potom sa možno skôr podrobí našej požiadavke. Ak sa to naučí už od malička, budeme to mať spoločne ľahšie v staršom veku.

Dieťa, ktoré nesúhlasí a argumentuje, sa učí nachádzať vlastné názory. Ak rodičia deťom dovoľia

Čalúnenie lavíc

Začiatkom apríla sa v kostole v Tepličke prečalúnil kostolné lavice. Prácke realizoval pán Bohuš Holečko s manželkou Katarínou. Túto obnovu podporili členovia Ružencového spoločenstva v Tepličke, za čo im vyslovujeme úprimné Pán Boh zaplať.

Brigáda pri fare

Prvú aprílovú sobotu mladí z Markušoviec zorganizovali tradičnú jarnú brigádu pri fare, aby odstránili následky po zime. Všetkým patrí veľká vďačnosť.

Anjeli pri Božom hrobe

Členovia Ružencového spoločenstva v Markušovciach sa postarali o obnovu anjelov pri Božom hrobe. Reštaurátorskú prácu urobil pán Ambróz Smotrila z Chraste nad Hornádom. Úprimné Pán Boh zaplať.

sťažovať sa, vypočujú ich, vyjadria pochopenie, možno niekedy pozmenia svoje pravidlá a reakcie, nenabúrajú tým svoju autoritu, len rešpektujú pocity detí. Deti od nás očakávajú lásku, úctu a ocenenie, dôverujú nám. Keď sa vzpierajú, niečo sa v nich búri, túžia po vypočutí. Ak ich nevypočujeme, budú naďalej vzdorovať a budú mať pocit, že nie sú uznávané, sú bezcenné a možno nemilované. Pokiaľ chceme deti podnietiť k spolupráci, mali by sme načúvať protiargumentom a prejsť rešpekt k tomu, čo cítia. V opačnom prípade hrozí, že si pomaly začnú robiť, čo chcú poza náš chrbát. Sama sa to len učím a narážam na rôzne prekážky, robím chyby. Nikto nie je neomylný a deti nás rovnako ľúbia takých, akí sme, prijímajú nás a rešpektujú. Preto sa snažme, aby to fungovalo aj z našej strany.

*Adriana Lazorová
(spracované podľa knihy Michaela
P. Nicholasa, PhD. – Jak se přestat
hádat s dětmi)*

Svätosť v dnešnej dobe

V týchto dňoch, keď sa naša pozornosť ešte viac ako inokedy upriamila na Jána Pavla II., by som vám chcela priblížiť jedno z jeho posolstiev. Tohto pápeža môžeme nazvať priateľom mladých. Vieme, že v mladých ľuďoch videl budúcnosť a silu Cirkvi. Práve na jeho podnet sa od roku 1985 uskutočňujú svetové dni mládeže. Nazývali ho aj papa sorriso – pápež úsmevu. Bol človekom, ktorý oslovil mnohých ľudí a zanechal v ich živote významnú stopu. Vo svojich homíliách často povzbudzoval mladých ľudí, aby sa nebáli vydať na cestu svätosti: „Nebojte sa otvoriť dvere svojich sŕdc Kristovi! Nebojte sa odovzdať Márii do jej výlučného vlastníctva a hovoriť jej Totus tuus – celý tvoj, aby sme sa od nej naučili úplne sa odovzdať Kristovi a hrdinsky veriť. Veriť tak, ako verila ona, v nádeji proti ľudskej nádeji. Nebojte sa ísť cestou svätosti, nebojte sa každý deň hovoriť Kristovi: túžim sa stať svätým, čiže takým, Pane, akým ma ty túžiš mať.“

Prostredníctvom týchto slov sa nám Svätý Otec prihovára a odkazuje nám, aby sme sa nebáli prijať Krista do svojho života a kráčali po ceste svätosti. Svätosť je však v dnešnej dobe zle chápaná. Existuje mylný názor, že svätí môžu byť len pápeži, biskupi, kňazi a rehoľníci. Je potrebné uvedomiť si, že svätosť spočíva v láske a nie vo veľkom množstve modlitieb a telesných odriekaní. V príkaze lásky nám Boh ukazuje cestu, po ktorej máme kráčať, aby sme dosiahli to, k čomu sme povolani.

Nedávno kolovala na internete správa, ktorá informovala verejnosť o blahorečení 19-ročnej Chiara „Luca“ Badano. Písalo sa o nej ako o svätej tínedžerke, ktorej asi v 17 rokoch zistili rakovinu kostí. Jej svätosť spočívala v tom, že dokázala prijať chorobu a svojím životom svedčila o Bohu. Mnohí hovoria o tom, ako im toto dievča dokázalo pomôcť. Jedna žena sa po rozhovore s Chiarou rozhodla, že nepôjde na potrat, istému rehoľníkovi svojím príkladom pomohla prekonať krízu povolania atď.

Vidíme teda, že svätosť môžeme nájsť aj v bežnom živote a nie je to len

záležitosť kňazov alebo rehoľníkov. Spočíva v úsilí o dosiahnutie svojho poslania. Aj ostatní svätí boli na začiatku svojho duchovného dospievania postavení pred bežné problémy ako i my. Príbehy o svätcoch, ktoré našu pozornosť upriamujú na ich pozitíva, ktorými sa líšili od bežných ľudí a iba v malej miere poukazujú na ich slabosti, vytvárajú dojem, že svätými sa stávajú len silní a výnimoční ľudia. Svätosť je však dosiahnuteľná aj v radoch „obyčajných“ ľudí.

Ako kráčať po ceste k svätosti?

Ak sa túžime dostať bližšie k Bohu, naše kroky nech vedú do spovednice. Len človeka, ktorý si uvedomí svoju hriechnosť a začne si vykonávať kvalitné sväte spovede, naučí Ježiš milovať a oslobodí ho od egoizmu. Vieme, že práve cez spoveď sa nám Boh môže najviac priblížiť a premieňať nás. Tiež by sme mali nasledovať príklad Jána Pavla II. a odovzdať sa Ježišovi cez Máriu. Jeho heslo – Totus tuus – si už osvojilo mnoho ľudí.

S Ježišom sa môžeme stretávať aj v Eucharistii. Prijímajme jeho pozvanie na stretnutie s ním častejšie ako len niekoľkokrát do roka a využívajme každú možnosť zúčastniť sa na svätej omši. On sám nás naplní svojou svätosťou a odhalí nám pravdy svojej vôle,

ktoré niekedy nevieme prijať.

Mnohí ľudia by určite súhlasili s názorom, že čím sa človek viac snaží priblížiť k Bohu, tým je väčšmi skúšaný, cíti sa slabý a mnohokrát to už chce aj vzdať. Ján Pavol II. ľuďom, ktorí prežívajú čas skúšky odkázal: „V skúške sa môžeme cítiť osamotení, ale Božia láska, láska víťaznej viery, nás nikdy neopustí. Preto každú skúšku, hoci by bola najhroznejšia, môžeme zvládnuť víťazne.“ K tomuto víťazstvu nám dopomáha aj modlitba. V nej je duchovná sila človeka. Je dôležité neoslobodzovať sa od záväzku modlitby, aj keď by sme pocítovali veľkú nechuť alebo sa cítili dostatočne sebavedomí a boli presvedčení, že teraz modlitbu nepotrebujeme. Často sa odporúča práve túto nechuť a nevôľu obetovať Bohu a v modlitbe zotrvať ešte dlhšie. Samotný Ján Pavol II. sa modlil niekoľko hodín denne, a tak čerpal Kristovu lásku, múdrosť, poznanie a silu.

Na záver vám ešte ponúkam výzvu Jána Pavla II. adresovanú všetkým mladým, ktorú povedal v roku 1988 v Santiagu de Compostela: „Mladí ľudia chcú zlepšiť svet, ktorý zdedili a chcú tak urobiť slobodne. To si ale nevyžaduje priemernosť, ale svätosť. Nebojte sa stať svätými! Je to sloboda, ku ktorej nás oslobodil Kristus... Drahí mladí, nechajte sa ním získať.“

Lýdia Bušovská

Milí Dobráčikovia!

Foto: Peter Lazor

S veľkonočnými sviatkami sú späť rôzne zvyky a tradície. Voľakedy ľudia na Zelený štvrtok vstávali ešte pred ranným zvonením, aby sa stihli umyť rosou alebo vodou z potoka. To ich malo chrániť pred rôznymi chorobami. Cítili sa sviežo a zdravo. Existuje viacero vysvetlení, prečo Zelený štvrtok nazývame zeleným. Jedno z nich hovorí, že v Getsemanskej záhrade, kde Pán Ježiš prežíval ťažké chvíle, bolo veľa zelene – stromov. Tu mi napadá, že tento rok slávime Veľkú noc v apríli, ktorý označujeme za mesiac lesov. Okrem toho 22. apríla si pripomíname Deň Zeme a začiatkom mája vysvätili Jána Pavla II., ktorý miloval prírodu, za blahoslaveného. Myslím, že to nie je náhoda. Pán Ježiš vstal z hrobu, dal nám nádej na večný život. Aj jar je plná života, radosti. Všetci chceme sviatky prežívať v pohode, preto si doma i v záhrade upraceme. Pri dome a v dome je všetko krásne. Veľmi ma však trápi pohľad na prírodu v okolí Markušoviec. Už po trase zo Spišskej Novej Vsi vidíme množstvo igelitových, plastových a iných odpadkov. Iste, nie sme tomu na vine bezprostredne my, ale trápi nás to. Viem, je ťažké teraz všetko napraviť, no zeleň a našu Zem môžeme chrániť aj iným spôsobom. Stačí, ak doma trochu upravíme naše zvyky, a tak pomôžeme Zemi a sebe samým. Keď ničíme prírodu, ničíme prostredie, v ktorom žijeme, a tým ničíme i svoje zdravie. Preto Vám ponúkam niekoľko tipov na pomoc prírode, ktoré môžete doma s rodičmi prediskutovať:

1. Uprednostňuj sprchovanie pred kúpaním, ušetríš až 2/3 vody. Na sprchovanie používaj úsporné hlavice, ušetríš veľa teplej vody.

2. Pri práci v domácnosti nepoužívaj agresívne čistiace prostriedky, napr. s obsahom chlóru. Väčšinou stačí aj octová voda, roztok kryštalickej sódy, soľ, citrónová šťava či prírodné mydlo, ktoré sú zaručeným, takmer univerzálnym, ekologickým čistiacim prostriedkom.

3. Ak ideš do obchodu, premysli si, koľko odpadu následne vznikne

z nákupu. Vyhýbaj sa jednorazovým obalom a zbytočne baleným potravinám v PVC obaloch, hliníkových plechovkách, kombinovaných obaloch (napr. chlieb, pečivo, ovocie, zelenina). Pri nákupoch odmietaj rozdávané plastové tašky, vrecúška a používaj radšej vlastnú trvácnu tašku.

4. Kupuj len výrobky, ktoré skutočne potrebuješ.

5. Odpad zo záhrady nie je dobré spaľovať, lepšie je kompostovanie.

6. Ak použiješ nabíjateľné batérie, predídeš zbytočným nebezpečným odpadom, akým sú ťažké kovy.

7. Tried' odpad doma i v škole.

8. Nenechávaj v sieti nabíjačku

na mobil či fotoaparát, pokiaľ sa nenabíjajú. Nabíjačky ponechané v zásuvke spotrebujú až 10-krát viac energie ako je potrebné pri nabíjaní.

9. Používaj úsporné žiarovky. Spotreba úsporných je až o 80% menšia. Pre priestory, kde sa svieti len krátkodobu, sú vhodnejšie obyčajné žiarovky.

10. Snaž sa chodiť čo najviac pešo alebo na bicykli, pomôžeš tak nielen svojmu zdraviu. Ak sa do cieľa nemôžeš dostať pešo alebo bicyklom, využij hromadnú dopravu. Najbezpečnejšia a k prírode najšetrnejšia je vlaková doprava. Pri jazde autom sa ho s rodičmi snažte plne využiť – jazdite viacerí.

Adriana Lazorová

Súťaž

Vašou úlohou bude pospájať jednotlivé výrazy, ktoré navzájom súvisia. Skúste porozmýšľať ako.

veverička

úhyn zvierat

lesy

šiška

rovná havária

alergické ochorenia

tepelná elektráreň

šetrenie vody (energia)

umývanie zubov

vzduch

hamburgery

chov dobytka

Založené 1999

fotoobjektívom

Pohreb Mons. Michala Klučára

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: Mgr. Adriana Lazorová, Peter Lazor, Lýdia Bušovská a externisti. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková úprava: Mgr. Barbora Klučárová. Odborný konzultant: Mgr. Ondrej Švančara, Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. Registrované OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

www.pokojadobro.sk